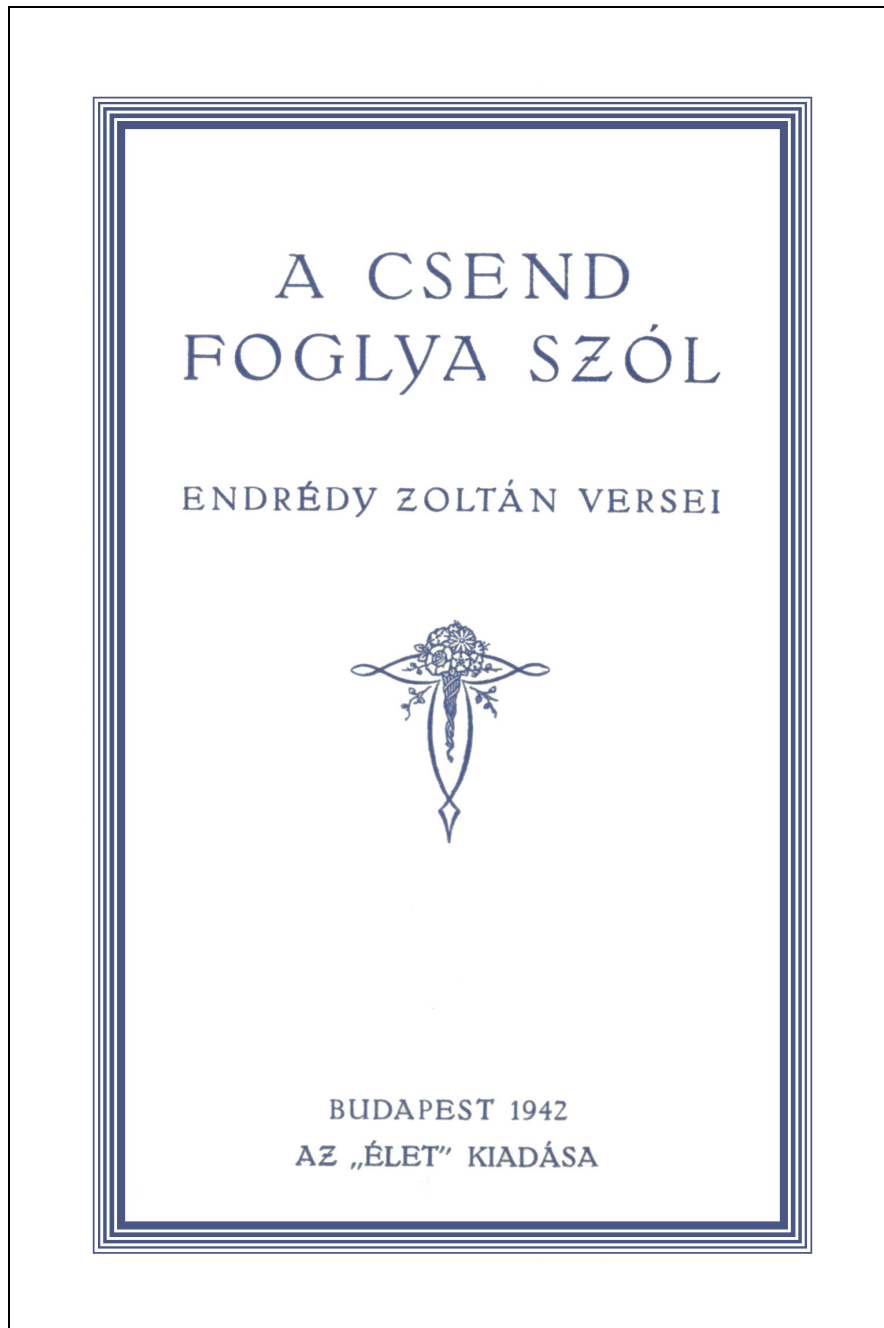

Endrédy Zoltán Sándor

A csend foglya szól

mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyar nyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

Impresszum

Endrédy Zoltán Sándor
A csend foglya szól

Nihil obstat.
Dr. Ladislaus Saly,
censorum praeses.

Nr 1777/1941.
Imprimatur.
Jaurini, die 2. Septembris 1941.
Gulielmus episcopus.

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció az azonos című könyv elektronikus változata. A könyv 1942-ben jelent meg Budapesten, az „Élet” kiadó gondozásában.

Tartalomjegyzék

Impresszum	2
Tartalomjegyzék	3
I. Szép szomorúságok	5
Életem	5
Művészek	5
Villanyfűrésznél	6
Rohanó vonathoz	7
Szomorú vers	7
Bányászfiúk	7
A szónok	9
Reflexió	9
Szép szomorúságok	10
Könyveimhez	11
A tücsökhöz	11
II. Öreg föld szívverése zúgjon!	13
Fiúk, fiúk, ne nézegesetek!	13
A karnagy	14
A gépember	15
Humilitas naturae	15
Hévizen	16
A rabok rabja	16
Vissza a régi éneket!	17
Öreg föld szívverése zúgjon!	17
Harcias ének	19
Fohász	19
III. Béke	20
Vallomás az Egyháznak	20
Autocarral Róma felé	20
Éljen a pápa!	21
Óda a misszionáriusokról	22
Missziómama imakönyvéből	24
„Fülöp” négergyermek	25
Krisztus	25
I.	25
II.	26
III.	26
Béke	27
IV. A csend foglya szól	28
A csend foglya szól	28
Templomok	28
Beszélgetés a gyermekekkel	29
Karácsonyi ének	30
Húsvéti oda	31
Jöjj, ihlető galamb!	32
Pünkösdi könyörgés	32
Mennybemenet	33

A kőszegi missziós szemináriumban	33
Idegszanatóriumban	35
Búcsú egy szép helytől.....	35
Magyar szentek	36
Szent István.....	36
Szent László körmeneten Győrött.....	36
Szent Imre	36
Szent Erzsébet Te Deuma	37
Szent Margit-szigeten	37
Hű szolga	38
Szent Tarzicius.....	38
Egy szép emlék száll	39
Védőszentem.....	39
Immaculata.....	40
V. Költő, vigyázz!.....	41
Tanács	41
Szonett a magyarról	41
A rádiónál.....	42
Költő, vigyázz!.....	42
Elmenőben	43
Dal.....	43
Emlékek	44
Egyed	44
Sobor.....	44
Szany.....	45
Árpás.....	45
El Bánhidára.....	46

I. Szép szomorúságok

Életem

Engem a roppant óceán szült,
E fenséges komoly anya.
A tündéri szép virradásban
Mindig csak új csodákat láttam,
Ahonnan mindig, mindig, mindig
Rámhullott a nap aranya.

Engem a szélvész szárnyain vitt,
Én végzetes hű nevelőm.
Hegyek tövén s a csend honában
Igaz nyugalmat nem találtam,
Mert engem mindig, mindig, mindig
Új orkán vitt el repesőn.

Most körülöttem szép nyár tombol.
– Csodát várni, úgy-e, szabad? –
De a felperzselő szeszélyben
Céломhoz én még sohse értem.
S még most is mindig, mindig, mindig
Fölöttem bús felhő szalad.

Tudom, majd hirtelen halok meg
– A lét akkor lesz szép nekem! –
És alszom lenn a mélyben árván,
Tenger sirat, szél trombitál rám.
Akkor leszek nagy, akkor boldog,
Ha már nem élem életem!...

Lillafüred, 1940. VII.

Művészek

– Albert Ferencnek –

Szobrász! Márványt faragsz, nagy szobrokat
S talán magad sem érted célodat.
Művedre pusztulás vár s a tudat:
Ím, bennük porlás van, nem gondolat.

Festő! Vászonra pingálsz képeket
S talán magad sem érted, az ecset
Játszó színek felett miért remeg,
Ím, titkon vár a moly vásznod megett.

Színész! Arcodra szedsz minden mosolyt
S talán magad sem érted, hogy mi volt
Rólad lelátható valódi folt.
Ím, arcod egyszer nem lesz víg, de holt.

Zenész! Kezedben zeng a hegedű
S te értesz hozzá, hogy a keserű
Ember fülén rezegjen át derű.
Oh, nálad bánatunk is nagyszerű.

Hívó! – Mint legjobb művészt hívlak itt –
Lélekmárványt faragsz, normád a hit,
Mintázod Krisztus arcvonásait
S benned szerényen – Végtelen lakik!

Villanyfűrésznél

– Harsányi Lajosnak –

Nézd, nézd, – szívedből az öröm elillan –
Mily irgalmatlan gépet hajt a villany:
Egy óriás acélkorongot pörget
S fölaprít zengő erdőt, szép fatörzset.
Éles, fényes fogak bitor hatalma
Alatt zúg, sistereg, kiált a nagy fa.

Szegény fa most végére vár merengőn.
Pedig még tegnap büszke volt az erdőn.
Övé volt élet, mit város nem látott,
Övéi minden szép kirándulások,
Övé volt sok kacaj, boldog madárdal,
Nem gondolt, nem törődött vad halállal.

Nézd, nézd, a nagy fa izzó, szörnyű dühtől
Apró szilánkká pattan, porzik, füstöl.
Süvít a nagy kerék, a szíja csattan,
A szálfa morzsolódik száz darabban.
Síró, sajtó, sikongó sercenések
Zajában vérét ejti minden élet.

Oh, gyermekek, sietve fussunk innen,
Szép álom vár daltermő erdeinkben.
A szűzi csendben, tiszta hegytetőkön
Csordul szívünk mélyen zengő örömtől.
A városban zúgás, roncsok, halottak,
De kint erős, új életek dalolnak!

Rohanó vonathoz

Hányszor bámultam sebes rohanásod
Végtelenbe ívelt acélúton.
Mikor hantos mezőn reád találok,
Már lelkem börtönét nem is tudom.

Riadt iramra féked mind kitárva,
Csattogsz, vágatsz a pontos rend szerint,
Lihegsz, akár anyját vesztette árva.
Nagy szörnyed biztos messzi célt tekint.

Mozdony! Nagy szépségnek teremtett Isten.
Erős kereked izmosan dobog,
Sípolsz, vered az alvadt vért a szívben
S szikrát okád benned a tűztorok.

Oh, bár töltsék dörömbölő erőid
Határunkban a sok magyar szívet,
Ragadd magaddal, síkra szállni fölvidd
S vassal tipord, ki lomha és hideg!

Szomorú vers

Miket hús filozófus ír, hebeg,
– Nietzsche, Schopenhauer, Hartmann, Shelley:
Kínzó parázs mind, gyötrő bölcelet –
Ma is van tévelygő, ki képzeli.

Hiszik, hogy ők világot váltanak,
De látva a lélek mélységeit,
Ha hív metafizikás pillanat,
Koholt országnál szebb világ hevít.

Nem néz szemük a fényes égre fel,
Vágyuk csak itt a földön, lent legel.
Eszük gaz és bozót között bolyongó.

S ha tán agg napjuk biztos sint talál,
Késő, s tüstént mint borzalmas halál
Csapódik le előttük egy sorompó.

Bányászfiúk

Mikor szobámban, utcán összejönnek,
Olyan vidám és meghatott vagyok,
Ilyenkor munkám, gondom mindig könnyebb,
Eszembe jutnak a komoly dalok.

Szeretem őket és ámulva nézem
Sötét tárnákat látott szemüket.
Ők mind rokontestvéreim egészen,
Hisz nekik szebb remény a földüreg.

Pedig mi lakhatik, mi ég szemükben?
Bányász-szemek. Titkoknak ablaka.
Előttük még a gyér sugár is hűtlen,
Meg nem csókolja őket hajnala.

Az ő szemük nem bámul perzselő délt,
Mesélő délibábos látományt,
Hanem a rettentő árnyak között élt
Kisfényű szentjánosbogár gyanánt.

És nem látják az alkony selymes ujját.
Mikor mezőknek nyája hazatér
S az ablakmuskátlík fejük kidugják, –
Övék a vak föld, a borzalmas ér.

Ott lent a mélyben, félelmek fagyán túl,
Bátor szívükben új cél integet.
Meleg szobák teremtő titka tágul
S tompán hasítják szét a kőszemet.

Úgy élnek némán, mint az apró férgek,
Miket egy kis véletlen összezúz
S ha szűk mellel a föld színére értek,
Formájuk jaj, de furcsa, jaj, de bús.

Velük beszélek s egyre nézem őket.
Szemük kutat, de látni nem tanult.
Hordják a rontó, vérszívó erőket.
Az arcuk vékony, hervadt, elfakult.

De titkokat kereső szempilláik
S küzdő csákányuk mind a rokonom!
Ők hozzák új hajnal fényes csodáit!
Sápadt homlokuk forrón csókolom!

Bányászfiúk! Testvéreim! Feszítsük
Még ércesebben szédült homlokunk!
Sötét erők kimúlnak, ám a kincsük
Miénk lesz s végre diadalt hozunk!

A szónok

– Makk Bélának –

Hallottam, hogy a háborúkat ostorozta.
Tüzelve áradt, hömpölygött a gondolat.
A szó, mint villám, hullott rémült homlokokra:
A döllyf csak ront, eget ver, eszmét fojtogat.

És láttam, hogy hullaszt keserves sűrű könnyet
A titkon gyilkolt milliányi emberen,
Hogy e háború mérge, tüze sokkal szörnyűbb:
Pusztulni, fogyni, halni némán, csendesen.

Úgy éreztük, hogy minden omlik, összedől.
Hitet nem tart a nép, fut ég és föld előtt.
Maradnak átkos latrok, antikrisztusok.

S úgy láttam – oh, ilyent feledni nem tudok! –
Hogy összedől az ég, csupán a reverenda
Volt számunkra egyetlen egy tartó gerenda...

Reflexió

egy Krisztus-filmhez

Aetas necdum habilis ad pugnam
idonea extitit ad coronam.
(Cypr. de Innocentibus ep. 56.)

Csendben asztalomra omlok,
Gondtalan küzd a homlok:
Újra perg a film.

Támadói Mesterünknek
Szent alakján botrányt űznek
Gúnykacaj között.

Dromedárok bős karokkal,
Torkukból a szó kirobban
S benne nagy harag.

S rút zsidóra – mint kívánta –
Végzetének szörnyű átka
Sujt le még ma is.

Film előtt viszont kik ülnek
Vérpirosban Mesterünket
Nézni sem merik.

Hangok itt sikoltva, halkan
Szállnak minden pillanatban
Apró lányokon.

Nincsen ennek dörgő érce
S ezt a lélek jól megértse:
Lelkek sírnak itt.

Küzdök én s csak ezt idézem:
Mégis győztek ott egészen –
Harcra nem valók.

Szép szomorúságok

Boltos börtönéből lelkem kiszáll újra
S lát sok titkos gyönyört és szomorúságot.
Égnek tündöklése, földnek harca, búja,
Nyughatatlan vággyal száll a lelkem rátok!

Szférák világából hív az örök dallam,
El sem érem, mégis ez a lelkem hangja.
Dicsőséges élet, de megfoghatatlan,
Belesodródva is csak tüzét lobbantja.

Ablakom tövéből a Dunának árja
Szép szomorúságom. Két vége két bánat,
De sodrása szépség, int a hivatásra,
Mely iramra lendít és életre támaszt.

Győrnek csonka tornya zengő mult emléke.
Nem tudni róla, hogy dac, vagy régi álom.
Felszökő ívének megakasztott vége
Kínosan kiált fel e szomjas világon.

Katedrálisunkat is ily furcsán nézem.
Nagy Szeretet tett rá ujjongó keresztet,
Melynek ára fölött sötét érverésem,
Könnyes lelkem tava, félelemtől reszket.

Minden vonal, szín, tér, minden, amit látok,
Fáradatlan Duna, kereszt felemeltem,
Félbeszakadt torony: szép szomorúságok,
Ablakon keresztül rátok száll a lelkem!...

Győr, 1939. VIII.

Könyveimhez

Némán, de éltek! Oh, tudom jól,
Kiszálltok mindig mámoromból
Az éj és nappal percein,
Ti gyujtogattok bús agyamban,
Ha állok, nézek megriadtan
S üvölt felém a messze kín!

Némán, de éltek! Rámfigyeltek,
Ha eszmény kell üres szívemnek
S rikoltom sírva: Hol lelem!
Ti gyorsan nyomban megrohantok
És milliónyi éles laptok
Vésője rágja át fejem!

Némán, de éltek! Bennem égtek,
Ha szólok kint a csőcseléknek
Zengő szavakkal szaporán
S a szent csapat vagy ronda horda
Nektek kiált vagy hull a porba
Egy végső sóhaj bíborán!

Némán elégtek! Foszladozva
A büszkén égő csillagokra
Riadtok majd mind szerteszét,
Mert akkor, akkor egy marad csak
Csúcsán az égi boltozatnak
S arról is hullik hét pecsét!

A tücsökhöz

– Rozványi Vilmosnak –

Monoton hegedűs! Hozzád jövök,
Hol a fák és a bokrok rádhajolnak,
Nem ismeresz elsüllyedt bűvárhajókat
És repülőt sem látsz fejed fölött.

Csend van. Csak hangod éber egyedül,
Az hallja meg csupán, aki magába
Tud szállni s ringatja zenéd magánya,
Mit néki árvaságod hegedül.

Örök síp! Egy költő, ki fáradott,
Kinek fülén sziréna, ágyú bömböl,
Új nótát kér tőled, kis bölcs tücsöktől
S irigyen írja ezt a bánatot:

A hangja mindig más koncertbe kezd,
De lelke mélyén árva szép magány van,
Még nem zeng tisztán, csak egy más világban,
Hol őt is körülzárja csendes est...

II. Öreg föld szívverése zúgjon!

Fiúk, fiúk, ne nézegesetek!...

Fiúk, fiúk, ne nézegesetek,
Itt tenni kell, amíg a test meleg,
Míg forr a vér, pattognak szűz erek,
Csak addig éltek, rajta, küzdjete!
Harsogva hirdetek hát szózatot:
Fiúk, fiúk apostolkodjatok!

Az agy, a szív ritmussal van tele,
Csupán csak Istennek nem zengene?
Az égre lobbanjon föl ércesen
Ma minden szándék és szent érzelem.
Közétek állnak zengő csillagok
S ti mélyben álltok, hangotok dadog?
Szeretném most végre elmondani,
Hogy fájnak életünknek foltjai.
Szeretném lángba vonni lelketek,
Hogy fényben lássátok meg: gyermekek,
Voltak már köztünk hősi harcosok,
De testük hült, szívük már nem dobog,
Borzalmas korszak állott ellenük,
Legyőzni mégsem tudták szellemük.
Mert lélek, forró lélek nem vesz el,
A földön az csak életet lehel.
Lélekben, csak lélekben, ott a kár,
Hirdette angyal-lelkű Ottokár,
Szószékén testét, mint holtat, lesik,
De ő beszélt – végső lehelletig!
És Tihamér beteg-fájdalmasan
Tesz missziókat – mert nagy dolga van!
És Bangha mondta: írni szent dolog
– S tán tolla még a sírban is forog!
És még szeretném elsorolni mind,
Akikben forrón égtek céljaink.
Hogy itt a földön életük mi volt.
Arról csak Isten jobbján zeng riport!
Ahol még gyenge test is alkotott.
Mit mívelhetnek ott friss harcosok?
De tudjátok: majd szintén porladunk
S emlékké szürkül égő korszakunk.
A száj, a kéz, a láb majd nem mozog,
De mit tanulnak rólunk új korok?
Mert földanyánk vak éjben tévelyeg
És szentség nincs az álnok tett megett.

Fiúk, a kérdés újra felmered:
 Hát elbukunk mi árva emberek?
 Az Isten vár, küld és hajt benneteket,
 Az Ő tüzével mindig győzzetek!
 Ne álljatok, nem állhat senki már
 És én is ismétlem litániám:

Fiúk, fiúk, ne nézegessetek.
 Itt tenni kell, amíg a test meleg,
 Míg forr a vér, pattognak szűz erek,
 Csak addig éltek, rajta, küzdjete!
 Harsogva hirdetek hát szózatot:
 Fiúk, fiúk, apostolkodjatok!

A karnagy

– Halmos Lászlónak –

Karcsú pálmaként az öreg templomnak
 Zsongó kórusán dirigálja gyorsan
 Lelke mélyéből kiszökött akkordját
 Fennen a karnagy.

Nagy széllal dacol haja minden szála.
 Énekel. Dicsér. Dübörög. Sikoltoz.
 Minden taktusán belesírja vágyát
 Lent a tömegbe.

Nem tudom, mi szebb: muzsikádnak hangja
 Vagy tüzes szemed s alakod varázsa;
 Mű vagy mozdulat remekebb-e nálad,
 Mesteri művész?

Egyszer elhaló susogásod, máskor
 Bósz csapás gyanánt pianókat kergetesz
 Vért is perzselő delejes karokkal
 Intve a ritmust.

Kurta pálcikád idegünk cibálja,
 Torpant ajkadon a vonaglás rí le
 És kizengeted közönyös híveknek
 Isteni lelkét.

Látlak akkor is, ha pihenni térsz el,
 Ott is zsoldár zsong e modern korunknak –
 Asztalod fölött belekomponálva
 Zúgja magányod.

A gépember

Mi egyre dolgozunk, de fáj a munka;
Nyög és káromkodik a pária,
Jobbágy, cseléd, helóta mind megunta
Sorsát, min átkot kell aratnia.

Korom, bányák sötétje, gyárok lángja
Reménytelenség pusztáján vezet.
Velőnek, vérnek, gépnek kattogása
Idézte ezt az átkos végzetet.

Kohók kioltva, gépek elpihennek
S vad szenvedéllyel zúgnak sztrájkolók,
A gépi, társadalmi szerkezetnek
Összes kereke szörnyen csikorog.

De mi akartuk, hogy romlásunk ennyi,
Hogy dolgoz, duzzadó karunk beteg,
De mi akartunk pusztulásba menni,
Munkánkból kapni pénzt, nem életet.

Ne játszunk gépnek, embernek halálán,
A gépet kenni kell, mert tönkremegy:
Örülni, élni, lenni így tovább már
Kenetlen gépembernek sem lehet!

Humilitas naturae

Tudod, milyen a hegynek helyzete?
Ahol az óriás hegy legnagyobb,
Épp ott ereszkedik tengerbe le
S a roppant hegy mutat alázatot.

Tudod, hol földünk drága ércei?
Arany, ezüst – mi kincs – a mélybe lenn.
Csak vas, szén néz a föld színére ki.
A földnek kincse lenn a rejtelem.

Tudod, mi van a tenger fenekén?
Csillámló gyöngy és tündöklő korall,
De fenn a felszín értékben szegény.
A tenger néma sok csodáival.

Barátom: drága lelked oly sivár,
Ha nem vagy mély s rongy gögöd elkapott,
Kövesd az élet fordulójánál
A szép, a rejtett, mély alázatot.

Hévizen

Hévíznek náda, sása és mocsára
Mosolyt derít a betegek arcára.

A kénes víz úgy forr, mint néma katlan,
Mit reumás ölelget mozdulatlan.

Nyavalyás urak, százéves anyókák
A feneketlen feneket tapossák.

Könnyű iszapban, melyből delej illan,
Aggok hevülnek boldog vígan, ifjan.

Kerek levelei a szép lótusznak
A forróságnak mély vizében úsznak.

A vadkacsák, a fürgék és a lomhák
A kis halat orozva gyorsan fogják.

Smaragd réteknek és ezüst hegyeknek
Rubin kendői erre integetnek,

Ahol a szenny, a kórság csöndbe fülled
És mégis visszaadja friss szívünket!

A rabok rabja

Most újra Budapesten a nyaram.
Sok kincsét, fényét mindig megcsodálom.
De nemcsak külszíneknél a világom –
Kíváncsi lelkem furcsa, nyugtalan.

Ma „Pestvidéki” kőkolosszusa
Az én utam. Nagy, rettentő Titok
Van bent és roppant züllöttség, piszok.
Kínlódik is itt sok fogoly húsa.

És látom sorban írt tábláikat.
Megállók közben, bámulok mogorván:
Így fest világunk eltitkolt porondján?
Uram – kérdem – ez mind a Te fiad?

Gyilkolt. Lopott. Az megrögzött gonosz.
Emitt uralkodott a vér szeszélye,
Amely homályt rakott a bölcs eszére.
A sors biz így mindenkit ostoroz...

Tovább egy másik ajtónál vagyunk,
Ez is cella, de bent a Krisztus rejtve.
– Zokogva nézhet templomok keresztje! –
Érthetetlen csodát lát itt agyunk.

Mert rend, hogy rab legyen, ki vétkezett.
Mindazt e háznak átka fojtogatja.
S Te mért, Uram? Mint a raboknak Rabja
Vagy itt – bár jobb vagy mindenek felett!

Vissza a régi éneket!

Kőcsipketornyokon magasba lendülő dóm
Kevés gyönyört jelent
Kormos, fűskéményes korunknak.
Hát mit csináltok, emberek?
Hozzátok vissza azt a régi éneket!

A városok szívében álló dóm tövéhez
A jó nép mind bement:
Ma már, ki, kültelekre indul.
Hát mit csináltok, emberek?
Hozzátok vissza azt a régi éneket!

Istenimádat volt melódiás nyitánya.
Harangra ébredett:
Ma gyársziréna bújja össze.
Hát mit csináltok, emberek?
Hozzátok vissza azt a régi éneket!

A lélek dómvilágnak életritmusában
Föl, ég felé meredt:
Ma gondja szép, ha gépe kattog.
Hát mit csináltok, emberek?
Hozzátok vissza azt a régi éneket!

Oh, hangos énekem, csak harmatozd világgá
A kort, mely úgy szeret
Kőcsipkedómba összejönni.
Ilyent az ember elfeled?
Hozzátok vissza azt a régi éneket!

Öreg föld szívverése zúgjon!

– Thurzó Gábornak –

Tavaszi van s még szebb hajnalodást hívok,
Telet feledve tiszta tudóm a friss
Vetéses illatoknak ujjong,
Fürtöm a reggeli fényben játszik.

Tavasza van itt már. Oh, tavasz érkezett!
Előttem minden tegnapi ködbefult
Utak feszülve ébrednek
És vihogón iramodni törnek.

Erős csirákat enged a föld szíve,
Duzzadt rügyekkel áldja a szép tavaszt
Az erdő minden apró ága
S szőke szelek libegése csügg rajt.

Tavasza van itt már. Kertben a rózsafa
Ezüstdalokkal kergeti széjjel a
Kegyetlen, fájó, vak sötétség
Égre emelt iszonyú hatalmát.

Ha csak beszélnek, óda fakadna fel
S kigyult örömben, mámoros aggyal a
Szűz föld szerelmét zengeném el
Végtelen énekem izzó húrján.

Csordult szívemből Rába dagadna tán.
De nem lehet, hogy törpe poéta víg
Dalát a félvilág fülelje
S csak dúdoló szavakon nevéssen.

Egy máglya kell hát! Rajta lobogjon el
Minden, mi szép itt, jó, nemes és igaz
S egekbe szálljon minden lángja,
Földi pizok ne rútítsa többé!

A fésző bimbók, szent fiatal rügyek,
A rét özönje, drága, örök csirák.
Fények, dalok, zenék, de mindezt
Meg ne tapintsa bitor kéz szennye!

Lobogj most égbe, máglya, te hősi láng!
Nagy trombitákkal zengjenek angyalok!
A győztes Bárány most ítéljen
Földeken s lent eme korhadó tönkök

Emeljék üszkös, megtaposott fejük!
Lássák meg végre, hogy fiatal tüzek
Zengő, egyetlen, halhatatlan,
Büszke, erős íve égig ér föl!

Támadjon újjá régi rög élete,
Ha jajjal pusztul, reszketeg is, de föl!
Hej, szebb lesz tán a Kárpát alján,
Hogyha megújul a föld, mert én szebb

Tavaszt köszöntök, poklokig ordító
Harsány igékkel Álleluját hívok:
Öreg föld szívverése zúgjon
S ifjú erőiben örökre éljen!

Harcias ének

Szabad legyen szabadság mámorában
Szavalni újat régi vágyamon.
Szabad legyen ma forró, izzó lázam
Szent taktusára szétkiáltanom:

Pusztulj, világ! Bilincsek törnek össze,
Poklok vonaglanak, zúg, pörg a dob.
Peregve zendülnek dicső jövőbe
Panasz helyébe boldog századok.

Halál és élet éneke ez ének!
Hős vér s düh katlanán forr ereje!
Heroldok vulkánló üzenete!

Merész akkordján ezrek sírba térnek!
Merülnek, ám rajtuk marsol, csatáz
Ma – földrengésként – egy új virradás!

Fohász

Isten, hatalmas vagy s elérhetetlen,
Rajzolsz fűszálat, gyujtasz csillagot,
Karodtól játszva pusztul a kegyetlen,
Ki azt gondolja, nála nincs nagyobb.

Oh, mégis túlzottan jó vagy mindenben,
A szent malasztot bőven úgy adod,
Mint réten friss vizét a drága csermely
S virágok közt is nőhetnek gazok.

Miért nem úgy jelensz meg, mint Igazság
És Törvény, mely menten ítél, lesújt
És szétugraszt ezer bűnös lebújt?

Tedd, hogy tűnjék hamisság és pimaszság!
Rendezz egy roppant szörnyű razzsiát,
Hogy végre felderüljön a világ!

III. Béke

Vallomás az Egyháznak

Mikor könyvekre dőlve, mint a hulla,
Kutattam, hogy mi az igaz,
A sok bölcsből kiábrándulva
Eszemnek te voltál vigasz.

Mikor már földet, könnyet megutáltam
S nem tudtam, hol van itt a szép,
A szűz szférákra felcsodáltan
Szememnek te adtad színét.

Mikor nyomor s embert letipró zsarnok
Között meg nem jelent a jó,
Balzsam voltál, a seb se sajgott,
Te voltál szívet altató.

Minden hazugság, rútság és gonoszság,
Terajtd, Egyház, megtörött,
Te vagy: igazság, szépség, jóság,
Ma, holnap s mindig egy – örök!

Autocarral Róma felé

– Halácsy Dezsőnek –

Hajrá! Száguldj! Enyém vagy már egészen!
– Megnyergelem most vágyam, lázamat! –
Rohanj, zuhogj gigászi pneumatikkal!
Te új, modern gép, örülten szaladj!

Csak fuss síróan vészes áriákkal,
Vakult, rémült, bolond légy és süket,
Csak fuss, ne láss, ne nézz a kerekekre,
Ne tudd kínos nagy küszködésüket.

Enyém a szó, parancs, tiéd a néma
Ragaszkodás. Amit csak akarat
Sugall, kövesd berregve, féknyitottan
S pergetve mótöröd földet arat.

Tiéd a sujtó gyötrelem, enyém a
Hegy, völgy, berek, rét, lanka és mező.
Szememben minden tó, folyó s a kék ég,
A végtelen azúrban elvesző.

Te csak ríkasd trilláidat a dombon,
A sziklákön s ha jön merész kanyar,
Lendülve rémesítő perdüléssel
Típod az újabb útszakaszt hamar.

Csak akkor állj, ha látod megriadni
Szemem villanva nagy tornyok mögött.
Hatalmas templomok mögött ujjongva,
Csak akkor s ott reád féket kötök.

De addig fuss, rohanj vadul süvítve,
Ne nézz, ne hallj, csak ha magához int
Az Urbs Aeterna, hol harsog parancsom:
Megállj, pihenj, kifáradt gépkocsink!

Éljen a pápa!

Én mindig ezt beszéltem és ma végre
Halkan csengő édes szavak helyett
A mindenséget túllicitálva kiáltom:
Éljen a pápa!

Mert jól esik szavalni telt torokból
És tudni, hogy hajdan kámzsás barát
Fenségbe burkolt csendben így jövendölt:
Angyali Pásztor.

Míg millió szív halk fohásza száll föl,
Hogy az ígéret szentvaló legyen
S igaz békét teremtő munkájával
Összeterelje

A szerteüllött, vad hordákra bomlott,
Ordassá aljasuk, tilosba ment.
Bitang ököllet életet kioltó
Emberi nyáját

S hogy dolgos munkást gyötrő és kifosztó
És arcpirító, rút, gyalázatos
Sok gyárat, kartelt, bankot és a börsét
Megfenyegesse:

Belőlem vers vörös vulkánja árad,
Vers, mely hömpölygő mély iramba kezd
Tévedt bolyongók jajjal felsikongó
Ósvadonában.

És elharsogja szaggatott szavakkal:
Ingathatatlanul szeretlek én,
Mihály arkangyal lángkardjával küldött
Péter-utódunk.

Kiáltom, mert szívemben még beszéded
Zenéje zsong és nagyranylt szemed
Fénylő pillantásánál csak tegnap még
Reszketeg álltam.

Csodáltalak cizellált elefántcsont
Remeklésében játszó, szellemült
Arcodnak és kezednek minden apró
Mozdulatában.

És mert kicsiny népem tündéri álma
Is elsuhant ajkadról lelkesen,
Hogy Szent István s Nagyasszonyunk országa
Boldogan éljen!

Te vagy bizalmam szürke napjaimban,
Rádgondolok, mikor a tiara
Ér hozzád és ma és mindig, de mindig
Rádfigyelek majd.

Mert roppant olthatatlanul szeretlek,
Ki állsz és állsz dühödt örvény felett:
Minden szavadban és tettedben benned
Látom a Krisztust!

Óda a misszionáriusokról

Megszállott látnokok lobogó máglyái,
Missziós papok, színarany tűztartók,
Ódám nektek zeng e zűrös hajzában
Büszke örömmel!

Íme, klasszikus sorok ötvözöttjén
Metrumot vervén eme testvérföldön
Tűzkatlan szívem folyamát röpiem
Szét a világnak!

Pásztor és a nyáj köteléke újul
– „Menjetek" parancs szigorától úzve –
Szörnyű, ámde szép teretek harcának
Úntalan élve.

Mentek pusztákon, vizeken keresztül,
Megkövült mérges babonákkal szemben
Tépelődő vadak bűneit lemosni
Véreték árán.

Sűrű ősvadon nyomorult lakói
Ablakként néznek titeket, hol fény ég
És a békés völgy derűjét találják
Rongy-oduikban.

Boldog vágyatok lihegő áhítat,
Barbár szikláknak szelídített vára,
Lázadó világ szakadárságának
Visszanyerése.

Illan sár, mocsár nyomotokban, mert ti
Ember-méltóság magasára állva
Új remény szilárd talaját hozzátok
Héroszi hévvel.

Dárda, ágyú nincs kezetekben, mégis
Völgyön, fennsíkon titeket dícsér az
Egyház sok merész diadalt teremtő
Kardja, hatalma:

Kóbor víz mellett, vagy az első szirten
– Oltárkő s cipelt szerek alkotmányán –
Mindennél szentebb örök áldozathoz
Jönnek a népek.

S majd épp legdurvább helyen ássátok le
Fundamentumát aranyoktól terhes,
Lelkektől fűtött – s a keresztbe szökkent
Isteni dómnak ...

Alkotástok él, de a sírt süppeszti
Lassú feledés, amikor nyugosztok
Egy kies hegyen vagy akár a zordon
Zambezi partján.

Missziós papok, míg a földet Éghez
Kapcsoljátok át, nevetek hatalmát
Mindig és mindig – szünetet nem tartván –
Hirdeti ódám!

Missziómama imakönyvéből

Olykor, mikor leszáll az alkony,
Szavam csak Hozzád emelem
És megköszönöm Néked, Isten,
Az én missziós gyermekem.
Uram, ma újra mindent köszönök:
Legyen fiam tündöklő örömed!

Lelkét neveltem, míg enyém volt,
De elszólította szavad
S most készül szűnös-szüntelen
Leverni a gonosz hadat.
Uram, ma újra mindent köszönök:
Legyen fiam tündöklő örömed!

Itt volt az ő kis ágyacskája,
Fölötte függ a szent kereszt,
Szemem mindig csak arra téved.
Fényt lámpánk is oda ereszt.
Uram, ma újra mindent köszönök:
Legyen fiam tündöklő örömed!

Veled törődik már egészen,
Mindenkiért halt Jézusom,
Veled legyen a szenvedésben
Most és a missziós úton.
Uram, ma újra mindent köszönök:
Legyen fiam tündöklő örömed!

Imatelt keblét védelmezzed,
Nézd összekulcsolt két kezét
S acélos tisztaságban égő,
Krisztust kereső mély szemét.
Uram, ma újra mindent köszönök:
Legyen fiam tündöklő örömed!

Adj ajakára győztes hangot,
Erősítsd, ha vihar veri
S míg itt bent lámpánk is kialszik,
Szívedből szórd a fényt neki.
Uram, ma újra mindent köszönök:
Legyen fiam tündöklő örömed!

„Fülöp” négergyermek

– Keresztanyámnak –

Nagyok közé jött, bár nem is nagy.
Gyerek. Hat éves kis buta.
Mégis velünk él mindenik nap.
Sötét bőrén csak csöpp ruha.

Igaz nevét nem tudja senki,
Csak én becézem így: Fülöp,
Ha a templomba szoktam menni,
Ahol küszöbre számúzótt.

Fehér fogán szebb élet vágya.
Súlyos kérést visel magán:
Segítsetek rajtunk! – kiáltja
És nincs itt béke, nincs magány.

Szemén nem égő fáklya fénye.
Döbrent. Riadt. Örömtelen.
Nézem. Fillért teszek eléje.
Utána padban a helyem.

S ilyenkor áldott messzeségben
Mindig volt jó emlékezet:
Arra, aki engem fehérben
Elvitt – s keresztelőre ment.

Krisztus

I.

Örök forrása te a szép életnek,
Szent Eucharisztia, már oly közel
Jutunk hozzád, mégis bennünk mikor illethet
Üdén patakzó, megvidító kelyhed,
Az éltető forrás hozzánk mikor jön el?

Forrás, amelynél csak Istenre téved
A zúrós élet csúf ábrázata,
Mikor csitul örvénye bajnak, szenvedésnek,
Mikor lesz árama egy békés élet,
Tisztult hullámverése és szilárd fala?

Hivőd addig is e rút mát feledve
Arany hajón jár hozzád, oh, patak,
Arany hajón jár el a boldog szigetekre
S megtérve gazdagon, énekli zengve,
Hogy békénk s életünk örökké megmarad!

II.

Jézus Szívéből szent lángok lobognak,
Melegségével tesz meg boldogoknak.
Hogy még inkább szeressük itt a földön,
Jézus Szívéből béke és öröm jön.

Jézus Szívén szűrő tövis van körbe,
Bűnök rútsága bántja mindörökre.
Hogy csillapítsam végtelen fájdalmát,
Erény-virágból csokrot nyújtok én át.

Jézus Szívéből egy titkos kereszt nő,
Ebből terem nekünk az új jövő.
Hogy minden keresztünknek mély a titka,
Igaz megértését csak ez tanítja.

Jézus Szívén törrel nyitott seb vérzik,
A vér lehull a lelkek rejtekéig,
Hogy lelkünket gyógyítsa minden cseppje
S Jézus tüzes vérében megfürdesse.

III.

Világot hömpölyítő Krisztusom,
Mert tiszta vérfolyód tüzén úszom:
Imádlak!

Mert adsz aranykorsómba tűzhabot
S csillámaidtól ittasult vagyok:
Imádlak!

Mert szomjas lelkem későn és korán
– Miként ma is – üz töltni amforám:
Imádlak!

Meríts le korsómmal folyód ölen
S csak Rólad tudjam ezt örökkön én:
Király vagy!

Béke

A béke jön! – Oh, vár a sok sírás még! –
Nem lesz az ember rossz, a sors gonosz,
Borús lelkünk nem bántja földi játék,
Nem gyilkol, vagy fojt és nem ostoroz.

A béke jön! Oly édes, szent a béke,
Mint fenséges csoda, dicső titok,
Zajos szívünk elszáll a csend ölébe,
Hol áldottak a bölcsők és sírok.

A béke jön! Kikél minden halott,
Egekbe ordító panasz helyébe
Társak lesznek törpék s hatalmasok!

A béke jön! Öröm a föld felett:
Kigyullad ott a létnek minden fénye
S majd ember embert testvérként szeret!

IV. A csend foglya szól

A csend foglya szól

Bezárva titkon, csendesen,
Itt él, kormányoz Istenem.

Csak mécs vigyáz a csend felett,
Mint szebb hazából üzenet.

Oltárán fénye úgy dereng,
Mint könnyek és mint ékszerek.

A csend beszél és Foglya szól
És a magány békét dalol.

Én sem veszekszem senkivel,
A harc, a baj itt elpihen.

Ez a csend legjobb rokonom,
Bölcsőmtől fogva zokogom.

Mert bú él benne s vágy remeg,
Tiértetek, rossz emberek!

A rabságot ki szenvedti,
Pirosan hullnak cseppjei.

E Rab rég ismerős nekem.
Szívem dobogja szüntelen.

Csak kérem és köszöntöm Őt:
Segítsen minden küszködőt!

S nevét míg egyre morzsolom,
Túlszállok földi gondokon.

De Ő a földön folyton ég.
Habár hazája boldog ég.

Templomok

Bazilika. Ős századok
Lehelletétől fáradott.
Csapott tető, bent sok hajó,
Sok pap és még több utazó.

Román. Erős. Vaskos. Zömök.
Mindenfelé csak félkörök.
Hideg, köves falán belül
Az Ostya virraszt egyedül.

Gót. Színnel játszó ablakok
Gyönyörrel szűrnék fényt, napot.
Magasba lendült kőtorony
Isten elé szökött orom.

Barokk. Aranytól roskatag
Szentek ferdén hajlonganak.
Pazar, cirádás oszlopok
Csendjében árva mécs lobog.

Modern. Nagy, tágas épület.
Szegények hozzák terhüket.
Vékony szobor s néhány vonal
Tekint le furcsa-boldogan.

Falusi. Nincsen stílusa.
Csilingel a harang szava.
Sok zászló, szalagos kereszt
S mindenki térdre hullva esd.

Kápolna. Zárda rejtekén
A Szent Szűz arcán szende fény.
Selyem s virág között nemes
Szívektől őrzött a Jegyes.

Oh, mennyi hajlék, mennyi szép,
Oh, mennyi templom néz eléd!
Csodáld a föld művészetét
S építsd te is föl – lelkedét!

Beszélgetés a gyermekekkel

Két szemembe néha fényküllőket szórnak
Szépséges kis fiúk, tiszta lelkű lányok.
Fogjátok csak kezét örök álmodónak,
Áldottabb a lelkem, ha veletek járok.

Aranyhidak vagytok a vágyak nagy árján,
Minden fölött állok, ha rátok pillantok.
A végtelen szózat szent harmóniáján
Bennetek szül termő, boldogító hangot.

Hegedű így nem sír, vadászkürt sem harsog,
Gordonka, vagy gitár húrja így nem rezzen,
Oboa, dob, vagy síp hangjánál szebb hangtok:
Drága méz nótátok liliomkehelyben.

Dalos hangjaitok lélekhárfán jönnek,
Dicsérik az eget, nótázzák a sorsot
S dallá finomítják a bánatos könnyet.
Jöjjetek csak dallal, így vagyok én boldog.

Pattanó bimbócskák, szirmos kis kelyhecskék,
Hömpölygő vad árban szüzi harmatcseppek:
Szemem fényküllőin sírni is szeretnék,
Mikor boldogsággal csobogtok és csengtek.

Duzzadt boldogságtok, szép lelketek várom,
Jöjjetek csak dallal s könnyem nem lesz bánat
Vész hullámtól tornyos életóceánon,
Mert emléketekre sírban is dal támad.

Karácsonyi ének

Végre kinyitva az ég, függőnye tárva lebeg.
Ősi borús szívekben minden öröm s fiatal!
Végre leszállt a nagy Úr, végre örülhet a föld.
Végre derült a világ, térdel a Gyermekek előtt.
Dobban a szívben a dal, száll híred ős üzenet!
Mennyei kórusokon énekek árja csorog.
Gyermekeket egy anya áld, boldog imája vigyáz!
Betlehem ökrein és sok csacsiján is eped
Érte az ösztöni gond, hogy melegítse meleg!
Mint iramodnak a nyáj egyszerű pásztorai
– Kézben a tej meg a vaj, szívben a nagy szeretet! –
Szótlanul állni a szűz és a Fiacska előtt.
Mágusok érnek elé s hódol az ész, a vagyon.
Egy az igaz hatalom, szolga csupán az arany,
Mert e Fiú örök Úr, zsoldosa mind, ki szeret
S csillaga merre lobog, feldobog arra a föld!

Ah, de ahol szíveket nem tüzesít szeretet,
Hol vegyen ott ez a kor és a dal új örömet?

Gyűlölet árja között, háború rút özönén,
Ifjúi számkiüzött, béke után zokogok!
Ránktör a tél, az örök, zúdul az éj, a sötét,
Hullik a csillag, a szép, lent les a sír, a hideg,
Száll a világtalan árny s meghal a szép szeretet.
Oh, aki halni kíván, tán a karácsonya szebb.
Szebb a halál hona, mint béke dicső idején
Élni örömtelenül s tudni: – Ma Úr született!

Húsvéti oda

Húsvéti ércharangok hirdetik:
Megnyílt a sír, halál már nincsen itt!
Csodába és feltámadásba visz
A holt föld és tenger zárt méhe is!
– Hatalmas zsarnokok vad mámorán
Ezer nép halt meg már későn, korán. –
Többet ne rontsa a dicső, igaz
És szent életjogunkat száz pimasz!
A síkokat ne lepje sírgödör
S jöjjön napfény, mely börtönökbe tör!
Bilincsek, béklyók, kötelek a vak
Romlottság mérgétől bomoljanak!
Hervadjon el minden csinált virág,
Amit a komisszág csillogni lát!
Vesszen el zászló selyme és nyele,
Ha szúzi tiszta eszme nincs vele!
Múljon, némuljon álnok szavalat,
De az igazság most hangos marad!
Mindenki látja húsvét ünnepén,
Miként halt Krisztus, ám győzelme él!
Mindenkinek kell tudni végre már,
Hogy eltiport népekre béke vár!
Hogy minden aggok, ifjak, gyermekek
Piros szíve csak életért eped!
Hogy minden vércsatak, halál hamis
S gyönyör lesz az anyák fájdalma is!
Katonák, puskák és bombák helyett
Zsongjon, ragyogjon már a szeretet!
Kazamatát, erődöt döntve mind
Ujjongjanak egekbe álmaink!
Hozsanna, ujjé szárnyán szálljanak
Egy fényesen tündöklő ég alatt!
Határok helyett e határtalan
Öröm, amelynek Úr Krisztusa van!
Öröm, szabadság minden perceden,
Testvér, húsvétkor én ezt üzenem!
Egyet dúdoljon velem, aki tud:
Feltámadást! Itt nincsen más kiút!
Örömben élj, zenélj, te szép világ,
Így látsz húsvétkor szép harmóniát!

Jöjj, ihlető galamb!

– Nagy Miklósnak –

Oh, ihlető Szentlélek! Istenem!
Esengés minden rezdülésemen.
Pünkösdsnek ünnepén Éledbe jöttem,
Téged keres ez mind itt körülöttem,
Hogy esdjünk új, valódi virradást
S hogy mindenünket újra gyúrjad át.

Teérted sír a lant:

Jöjj, ihlető Galamb!

Mutasd erődöt minden nemzeten,
Mutass csodát hajótörötteken.
Teremts belénk energiás ígéket,
Hogy hajtson bennünk győzedelmi ének.
Csak eszméket kovácsolj, mást soha,
Acéllal üsd szívünk, ha mostoha.

Teérted sír a lant:

Jöjj, ihlető Galamb!

Pusztíts is, mert van dekadencia.
Dörömböl, zúg a zendülők fia.
Miazmás levegő, erőtlen frázis
Uralja népedet, pórt és királyt is.
Nagyon sok még a dermesztő hideg,
Mindent találni itt, de nem szívet.

Teérted sír a lant:

Jöjj, ihlető Galamb!

Ne engedd, hogy nyögjünk mi: jöjj,
Mert fáj szavunk, szemünk telíti könny.
Oh, Istenem, tedd, hogy legyünk mi lelkek,
Kik tűznyelveddel győzve énekelnek.
Ha lélek lesz, már nem kell ostorod,
Légy itt velünk s leszünk is héroszok.

Teérted sír a lant:

Jöjj, ihlető Galamb!

Pünkösdi könyörgés

Mindent emésztve zúgj, pünkösdi Lélek!
Toronyié vágyai a föld szívének
Zaján ez undok ködnek és pöröknek
Tüzedtől égbe szöknek és dörögnek!

Aszott az ember, szállni szárnya fáradt,
Verset, zenét, világot, tiszta vágyat
Nagy füst, harmóniatlan lárma főd be,
A munkahely meg rút salakkal köp le!

A szív szavát a vásár dúlja, falja,
Lélek kell hát e szörnyű perpatvarba,
Káoszba és álnok komédiába,
Hisz így minden gigászi harc hiába!

Szegény, szegény vagyok! Te zúgj, oh, Lélek!
Tüzelj, teremtő Ihletet és ha félek,
Egek villámával bús homlokomra,
Omló napomra fényt csalj, rím Kohója!

E dalt bár egy magányos szív dalolja
S Hozzád röpíti föl az égi boltra.
De földünk s minden dalnak sírja éled –
Hogy jöjj közénk, világformáló Lélek!

Mennybemenet

Ciprus bűvös hegyéről égbe megy,
Mint illatos mezőről a pacsirta.
Keresztjét az azúr sátorra írja,
Köréje csillagként tűz öt sebet.

Ragyogjanak a föld húnnyó, hibás
Világán, vágyunk lángja mind az ottan,
Mikből pünkösznek hajnalpírja lobban,
Míg jó a nap, mely harsog és cikáz.

Én addig állok álmom omladékán,
Magányom dombján s nézem hallgatag,
Hogy a napóra árnya mint szalad.

De addig üdvöm és szerencsém néz rám
Felülről, ami mindig illan itt lenn,
Mert trónolsz s vársz, örök szerelmem, Isten!

A kőszegi missziós szemináriumban

– Seres Bélának –

Emléke kedves kollárés fiúknak
Úgy él bennem, mint tenger gyöngysora.
Agyamból most igéim mind kifutnak
S áldanak, fehér, csendes palota!

Az ablakon vasrácsok és virágok.
A kertben hosszú utak, sporttelep.
És bent nagy vággyal az apró titánok
Kezében száz könyv és térkép perreg.

Az egyiket a latin szótár törte.
Másiknak Kínában járt az esze.
Egy ország minden népe búj így össze,
Ha ultimátum készül ellene.

Sötét ruhában páter járt közöttünk,
Aggódva, némán, mint szelíd barát,
Vigasztalást vivén nekik, ha könnyük
Áztatná sorsuk gondját és baját.

Az lesz a sorsuk, mind egész világot
Bevinni az örök Kereszt alá:
Csak érző, vérző sok sanyargatás ott
Lelkünkre terhét ne tapassza rá!

Szegénység lesz – a gazdag útiköltség! –
Mint állandó szövetséges velünk,
Alázatos hit, szeretet, öröklét,
Ima s az Úr neve a fegyverünk.

Hogy Krisztusért ezer sebet viselvén
Úgy álljanak, mint büszke oszlopok,
Hirdessék őt a szentek égi nyelvén
S a mártírság lesz legdicsőbb dolog.

Szédülve néztem azt az ifjú gárdát,
Bennem torpant a vér verése, mert
Tüzes szemük engem is fénnel járt át
S lelkem szirtjén még több szikrát kivert.

Én nem felejttem, mert örökre emlék
S tudom, tudom, mért lesznek vértanuk
– Akár ha élnek vagy vadak megennék –
S számukra mért nehéz, de szép az út.

Tudom, tudom! Az égi boltozatra
Lesz írva minden távol küzdelem
S e csendnek, mustármagnak szent malasztja
Lobog fölöttük, mint a Végtelen!

Idegszanatóriumban

Itt járok a zord Szabolcsban
Az örültek otthonán.
Úgy áll minden elhagyottan,
Mint a gyász, mely sírt talál.

Sírt talál itt az idegzet,
Mely bomlik csak végzetén,
Nem találsz egy rokon lelket,
Mind eszelős és szegény.

Szegény, pedig hervadatlan
Volt lelküknek vágya mind,
Zengett benne tiszta dallam
És örök szép rózsza nyílt.

Rózsza helyett sötétség lett
Életünknek egy dele,
Bár a rácsok és a rések
Narfényt hoznak egyre be.

Narfényt, mely itt holt sugár csak,
Melyre átkot zúg a szív,
Míg a kis harang szavának
Csin-gilingije túlra hív ...

Nagykálló, 1940. VII.

Búcsú egy szép helytől

Te kedves, megszokott, királyi dombom,
Magas fenyővel büszke nyugalom,
Nagy út felé szárnyam megint kibontom,
De te kísérj majd végig utamon.
Te sokszor voltál fényben úszó lombom,
Békéddel védj továbbra is nagyon.
Virágok közt a szellő hadd dúdoljon –
Hogy int az út s míg házam itt hagyom,
Addig versem refrénje gyenge-halkan:
Kísérj mosollyal, dallal, mustármaggal ...

Törökbálint

Magyar szentek

Szent István

Oh, Szent Király! Ujjongva ünnepelek.
Maradt néped ma hálóját kitárja,
Bomlott idők felém rémlő titánja,
Áldnak a vészgyötört, de büszke lelkek!

Vulkánszíved tüzes lávája ellep:
Villámló tűznyilaktól átcikázva
A Kárpát hegytetőin is vigyázza
A szép remény szivárványát a felleg!

És reszketőn idézem alkotásod
Minden mozaikját: míg konok pogányok
Ziláló véres zendülését verted,

Szolgáid félve, megjuhászva látták
Csillagszemed hanyatló pillantását
Az Égre! – És azóta él e nemzet ...

Szent László körmeneten Győrött

Az ódon házak fénytől glóriásak,
Omolnak földig ékes szőnyegek,
Papok, ispánok, céhek, kis diákok
Ajkán lovag Lászlóról dal pezseg.

Legendák, mondák forró függönyének
Díszétől a csodáló szem ragyog,
A június hevétől arcok égnek,
Az utcásorban nagy visszhangzatok.

A nép tolong, a látvány egyre tágul
S amint aranyveretben jön titánul
A Szent, szem fellobog, szív elakad,

A harang zúg és nap kacag S én félek
Siratva szentet, szépet, hősiséget,
Hogy múltunk szép és mánk csak pillanat ...

Szent Imre

Csaták, harcok magyar mezőinek
Legelső lelki győztese, Szent Imre!
A mi ősi és késő véreinkre
Páratlan küldetés volt szent hited.

Az Árpádháziaknak bölcs sora,
Mint kárpáti hegylánc emelkedik ki,
Amely rónánk felett áll és mindig hí
S Te ím, mint fehér gránit állsz oda.

Hallgatag vagy, havas, szép Sziklaszál,
Mintáddal kormányoznak a titánok,
Hegyed a kárhoyattal síkraszáll.

Szűz vagy, mert a földnek eszménye nincs,
Mely áldozat nélkül szépít világot –
Hogy felvigyázz s rónánk felé tekints!

Szent Erzsébet Te Deuma

Hazánknak szépséges király-leánya,
Kinek szemét a könny öntözte meg,
Benned ragyog jobb életünk talánya,
Mert nem tudták elvenni szép eged!

Mikor rút pusztulásunk üszke lángol,
Szegénység néz és fanyar bú fogan,
Te jössz elénk szintén nehéz világból
A jó Istent dicsérni boldogan!

Eljössz közénk Ferencnek köpenyével,
Mely ázni, fázni tudott eleget,
Mindent e tündöklő kárpitra tesz fel:
Közönyt, sóhajt, sikolyt, gyászt, felleget!

S ajkadon Te Deum mély akkordjával
Bezenged mind e gyászos tájakat,
Ujjongásodban lelkünk vágya szárnyal
S el nem mulandó szép világ fakad!

Szent Margit-szigeten

Oly szép ez emlék, felvidítja lelkünk
– Bús korban Margit szóror itt lakott –
Oly szép ez emlék, enged énekelnünk
S látnunk a fellegek közt csillagot.

Béla királyunk veszendő honától,
Mikor hit, föld, nép itt a sírra várt,
Margit leányával tartotta távol
A hitomlást, a még szörnyűbb tatárt.

Oh, drága Gyöngyünk! Rejtve, rejtve éltél,
Hogy megmutasd, kincseid mily égi szent,
Hogy a kemény és elszánt vezeklésnél
Lássuk meg, amit nagy példád izent.

Mert újra vészes zord időket élünk,
De árvaságunk sírva is derül
És Istenben lehet csak menekvésünk,
Ki most sem hagy el minket egyedül.

Hú szolga

„Hú Szolga!” Áldalak. Rád gondolok.
Veled beszélgetek csendes titokban.
Lelkem ma hódolatra felnyitottam,
Mint bensejüket búcsús vándorok.

Mikor Jézust keresték gyilkosan,
Sietve-futva hoztál biztonságot
S a vad tömeg, a gyermekvérbe ázott,
Tovahömpölygött, mint szabad folyam.

A kétség elszáll, mint tűnő lepel:
Mikor lábaim ily futásnak esnek,
Istenes, dolgos cseneded rámlehel.

Ha sok bajunk mentőövért kiált,
Oltalma legbiztosabb Szent Józsefnek,
Mert hallgat, les minden szerény imát.

Szent Tarzicius

Gyerek és hős. Nem félt az ádáz sorstól.
Kicsi szíve csak vert, majd megszakadt már:
Mint lélek-vérrel fegyverzett apostol,
Mint angyal ott a pogány Via Sacrán.

A pap helyett hívő rabokhoz tartott.
Pihegő mellén fogta a Szentostyát.
Ni most, ni most, csalják kamasz csavargók.
S nem ment, de szent fölényét szimatolták.

Tüstén ütötték, verték, megdobálták,
– Míg ő szorítja keblén nagy Csodáját, –
Halálra győzi most a csürhe hitvány.

Ő meghalt. Késő volt a mentő férfi.
– Oh, végső perc, mely tudsz győzelmet érni! –
Ő szólt: Tenui Eum, nec dimittam!

Egy szép emlék száll ...

Egy szép emlék száll az Örökvárosból,
Melyre lelke még ma is egyre áhít:
Járni ott, hol Szent Alajos lakott rég
Csendes imában.

Égkek köntösén ragyogó az élet,
Tengerzöld szemén az örök vágy csillan,
Némán rámeredt fejem őt tekintve
Minta vezérnek.

Nála ifjúság csak erényben fénylik,
Oly szelíden áll lilium kezében
S szála meglegyint valahányszor nézek
Tiszta szemébe.

Már magányban és havasok csúcsán is
Látom őt felém közeledni titkon
S én, ki szinte fényt adórálok folyton,
Csüggök a fényén.

Fényében, mely él s meg is újít mindent,
Mint a szép tavasz sugarával éltet
S mint a szent malaszt, miben aggság nincsen.
Csak fiatalság.

Fényében, mely nő, dagad, árad, ömlik
S kurta életünk temetőjén túl is
Mindig meglevő, örök ifjúságát
Adja szívünknek.

Védőszentem

„Emberré legyőző!” Hős erőd izent,
Tisztellek zengő, ritmusos szonettel,
Munkád a küzdelemben nem veszett el,
Te zord porondon győző égi szent.

Hogy versemmel nem lesz nagyobb, tudom,
Eszemmel gyenge és szegény vagyok csak,
Bár rajta bámult bölcsék is csiszoltak.
Azért fogadd el tőlem ritmusom.

Örülsz. Tiéd az intuíció.
Enyém képekben minden ósdi szó
S fonák ígér csak elvérezni jó.

Mutass egy rést az égi sátoron
S ha tán a fény fölöttem átoson,
Vágj húsomba, úgy védj s el nem bukom!

Immaculata

A művész forrón és fájón kegyetlen
Teremtő ösztönét Te, égi Asszony,
Elénk döbbedt roppant szépségedben
Napként ragyogva és tengert viharzón.

Murillo s a reneszánsz büszke álma,
Vonal, szín, fény, derű kevés Terajtd,
Hisz szent léted remeklő alkatára
Egész világok áradnak, dagadnak.

Tudom, tudom! Te mégis sírva nézed
A szörnyű népeket, kik földnek, égnek
Örök harmóniáját összerontják!

Hunyó szemükben mégis ott lobogsz majd,
Te adsz vérző ajkukra hosszú sóhajt.
Te szép, Te szent, Te elfeledt Mennyország!

V. Költő, vigyázz!

Tanács

Ne várj dohogva izzó mozdonyokra,
Ne ülj lobogva száguldó kocsikra,
Ne menj elvillanó expressz vonattal,
Mely fényes Pestre vagy Párisba nyargal.

Szerény, okos légy, lelked bár tüzel
Titáni harccal, ostromló dühvel,
Bár lakni villámok szárnyán szeretnél,
Mégis maradj a csendes kis bereknél.

Isten mögött levő vidéki tájon
Dühödt örvényt feledj el és légy jámbor.
Szekérre ülj s ha sárban is kocsiztál,
Kiszállni ott se félj szegény proliknál.

Panaszt ne ejts, ne gunnyassz, mint a dervis,
A füledt, vert tanyákon énekelj is.
Dúdold a dalt, cipeld az álmot, mást nem
S kihajt a lélek mindörökké. Amen!

Szonett a magyarról

A küzdelem lett háza és hazája,
Reménye lett e föld, e kis határ.
A hajnal és az alkony ott találja,
Mert vár, magyar feltámadásra vár.

Nagy harc neki, keserves harc az élet,
Verejték, könny a bér, ezért arat.
A boldogabb magyar nyár visszaréved
S eléje tár dalt, zengő tájakat.

Kalászos rendek esdekelve dőlnek
És sóhajtása kél a néma rögnek,
Amelyhez béke-válasz itt sohsem fér.

De lelke tűz. Cikáz a hit szemében.
Kérges kezét forrón fogom s keményen
Közös sorsunk bilincseként: Oh, Testvér!

A rádiónál

A rádiónál ülnek minden este
A jó komák búsulva vagy nevetve.

A tárcsa fordul és a hang lebegve,
Mint tört madár, száll a füstös terembe.

Ezer hang, száz jelentés jön riadtan
És összefüggés nincs a híryanagban.

Mind másképp: Moszkva, Róma, Berlin, London,

De biztos, veszteségük nincs a fronton.

Most indulót fognak, mely egyre marsol
A föld- és tengerfoglalási dactól.

Pár pillanatnyi tündöklés az estben,
Hogy minden arc utána elképedjen,

Hogy a dobozból még több bú ömöljön
S a hazugság még gyilkolóbban öljön,

A zordon orvos, öblösszájú kántor
S a jegyző torkán folyjék még tovább bor.

Hogy lelkük, mely imént figyelve ringott,
Utáljon rossz világot s romlott vinkót.

A gazda megy, hogy végre óbort adjon
S a társaság majd – pálinkán virradjon!

Költő, vigyázz!

Költő, vigyázz, mikor mások szeretnek,
Mikor az utcán lányok raja vár,
Mikor raffinált mosolya szemeknek
Ragyog előtted, mint főnix madár.

Költő, vigyázz, mikor csak egymagad vagy,
Mikor egy költeményt csiholsz elő
Kohóján vasrímeknek és szavaknak,
Mely senkit, csak magát elismerő.

Költő, vigyázz! A lányok elporladnak,
A versek szertehullnak s kőveder,
Egy árva kőveder marad magadnak,
Hová a földnek népe nem megy el.

Költő, vigyázz! A vers egekbe zengjen
S meglásd, téged a föld is csak szeret:
Tücsök sirat, ha nyugszol kővederben –
Hegedüli majd örök estedet ...

Elmenőben

Városban volt a házam,
Koncert volt élvezet,
Mely dómunk kórusában
Ezer hangon rezeg.

Most itt a városon túl
Kuckó s gyér hang talál,
Mely néha felcsikordul
A nénik ajakán.

S majd tűnve kis falumból,
Gödör lesz s síri csend,
Hol földnek hantja burkol
S csak egy madárka zeng.

Túl dómon, kis fatornyon
És csendes temetőn,
Hol minden zene tombol,
Várnak rám remegőn ...

Dal

A bánat elillan
És surran öröm, fény,
Mert ujjong e nemzet
Pannónia földjén.

Már surran öröm, fény
Csapzott magyarokra
S boldogabb jövődő
Fénnyel beragyogja.

Csapzott magyarokra,
Mint éjre a hajnal,
Nap süt sugarakkal,
Nap süt sugarakkal.

Emlékek

Egyed

Veszem a tollam, írom a dalom,
Megint új falun, papi asztalon.

A barátság szép példája van itt,
Koccint s mindig mond hozzá valamit,
Módján, csak úgy magvasan, magyarán
– Mindig ilyen a Polgár Aladár.
Kemény az élet, mégis van borunk,
Örömmel nem hiába dolgozunk.
Penészből kivert ház falainál
Ez asztal csupa életet kínál.
Keservét dörgi el Gerebenits:
Magyar legyen magyar – szívében is!
Az ifjúságban álmokat keres
Egy régi bencés, Lénárd szerzetes.
Ott fenn első helyen Czillinger úr
Sopronmegye szegényein búsul.
Ott ül Horváth János, Szász és Fodor,
Itt Bertha, Giczy, Smicz, mint ércszobor.
Mert töprengésre volt itt mindig ok,
Úgy-e, testvérek, úgy-e, magyarok?

Tollam, papirom teszem vissza már
S míg kezek nyúlnak, cseng minden pohár,
Érzem, borunk fanyar – ezt tart Egyed –
De gyöngyeiben szebb remény remeg ...

Sobor

Egy ember a határban – Soboron –
Lovát mint verte, most ezt zokogom.

Szegény vert állat nyerített nagyot
S rúgott, de senkit sem találhatott.

Száján kínosan fehérlett a hab
S az ember agyán vak a gondolat.

Vad ember, míg te verted a szegény
Lovat, én sírtam szemem szögletén.

A termő hantot s az ég azurát
Néztem s kerestem áldott jó Urát:

Krisztust, kiből sok vér folyt öt seben,
S még mindig ostoré a győzelem? ...

Szany

– Nagy János emléke –

A Rába most is régít hoz rímünkbe,
A tücsök most is régi hegedús,
A nap az égen most is régi, tünde.
Bolondos, boldog, békés és derűs.

Ragyog a táj ezüstös glóriában,
A hantokon vígan madár dalol,
Köröskörül tavasz nyit, újulás van,
Nagy újulás, mely mégis bánatom.

Nagy János ősi fészke volt e tájék,
Ő bujdokolva itt dúdolgatott,
Nevét a feledés takarja már rég,
Sírját kivájták bús vakondokok.

Daltól zsongó agyán ezer gyökér tép,
Halott elől kihányták tán porát,
Oh, régen elfeledték, akikért élt
S örül a vén idő durván tovább.

Oly szent az ily halál s költői nagyság,
Határ nem szabja hantja ormait,
Húnyó elődöm porladt, büszke hamvát
A fény szilaj szívembe szórja itt.

És énekem – hol márvány s fejfa sincsen! –
Oly áldva-fájva, győzve-törve zeng.
Kíséri egy madár, trillázó kincsem
S a szomorú tücsök a mélybe lent ...

Árpás

– Dömötör Gyulának –

Gátat sodor s kiront a szép határra
Az elkésett tavasz bős tombolása.

A Marcal szinte forr vad áradatban,
Mít türkisz ég ölelget lankadatlan.

A végtelenség csillog szőke fénnel,
Utak, hidak szakadnak szerteséjjel.

Finom selyem felhői kék azúrnak
Bolyongó tájak tengerében úsznak.

Mint a madár, mely halni száll az árba,
Olyan zilált lesz vágyunk szárnycsapása.

Repülni lenne jó, akár a felleg,
Hol szféráink ragyogva énekelnek.

De egyre szürkébb lesz a fényes égbolt
És boldogságunk elfogy, mint a félhold.

Mint egy távol hajó az óceánban,
Oly árván néz a templom is magában.

Mi lesz, ha egyszer elmerül keresztje
És keselyű sívalkodik felette?

Ha mindent elsodor a föld hatalma,
Egy nagy Halálból támad új tavaszra? ...

1940 III. 18.

EI Bánhidára

Már elmaradt a kedves Rába-köz
S most vonatommal messze száll az ősz.
Oh, Istenem, hát megint elmegyek?
Új tájak, házak és új emberek ...
Fékétveszített villany-szörnylovam
Tralláló kattogással csak rohan.
A vaskerek most sírva megszorul,
Bár fönt is szárnyát tárja ős Turul.
A vándornak itt le kell szállnia
S a rőt írást olvasni: „Bánhida”.
Oh, távol jó barátok, magyarok,
Menni talán tótokhoz akarok?
Magas hegyek, árpádi csatahely,
Úgy-e, itt mindig csak csatázni kell?
Kis házikók, süllyesztett pincesor
Örömet vagy könnyeket sodor?
Nekem keresztbe is kell menni itt,
Ahol alattam a vasúti híd.
Mint kisváros-utcán, a betonút
Göröngyös nékem és oly unva fut.
Ily kormos égbört nem láttam soha,
Olyan, akár a munkás zubbonya.
A Centrálé, a nagy villanytelep
Világgá termi a nagy fényeket.
Vörösen égő roppant ablaka

Az éjtszakának holda s nappala?
Elinnen, még tovább az éjtszakán,
Miről álmodhat itt a tót magány?
A régi tót szemén a fény hamis
És kétséget rejt lent a bányá is.
Oh, hol vagy, Rába-köz, tűnt szeretőm,
Mert félek én itt, mint a temetőn.
Egyed, Szany, Árpás, Szil, Sobor, Csanak,
– E szép nevek – felém szállonganak ...
Lelkem, ne sírd a múlt emlékeit,
Már itt vagy, itt, hát álmodj szépet itt!